28/01/2019

Λόγος περί παθών του αγίου Ισαάκ του Σύρου

/ Γνώμες

Ω τί γλυκείαι εισίν αι αφορμαί των παθών! Τα μεν γαρ πάθη ενίοτε δύναται τις κόψαι και εν τω μακρυσμώ αυτών γαληνιά και ευφραίνεται εν τω παύεσθαι αυτά, τάς μέντοι αιτίας λιπείν ου δύναται. Δια τούτο μη θέλοντες πειραζόμεθα. Και εν μεν τοις πάθεσι λυπούμεθα, τάς δε αφορμάς εμμένειν εν ημίν αγαπώμεν τάς αμαρτίας ουκ εφιέμεθα, τάς δε επιφερούσας ημίν αυτάς αιτίας μεθ' ηδονής δεχόμεθα. Τούτου ένεκεν παραίτιοι γίνονται τη ενεργεία αί δεύτεραι των πρώτων.
Ο τάς αφορμάς των παθών αγαπών υποχείριος εστίν άκων και μη βουλόμενος, και δεδούλωται τοις πάθεσιν. Ο μι-σών τάς ιδίας αμαρτίας παύσεται άπ' αυτών, και ο ομολογών αυτάς, τεύξεται της αφέσεως. Αδύνατον δε τινι την έξιν της αμαρτίας καταλιπείν, πριν έχθραν κτήσηται μετ αυτής και αφέ-σεως τυχείν προ της των πλημμελημάτων εξομολογήσεως. Η μεν γαρ ταπεινώσεως εστίν αληθούς αιτία, η δε κατανύξεως, από αισχύνης ακολουθούσης τη καρδία.
Εάν μη μισήσωμεν τα μέμψεως άξια, ου δυνάμεθα αισθάνεσθαι της δυσωδίας της ενεργείας αυτών, ουδέ του βρώμου αυτών εν όσω φέρομεν ταύτα εν ταίς ιδίαις ψυχαίς. Έως ην απορρίψης το άτοπον εκ σου, ου γνώση ποία αισχύνη περιπεπλεγμένος εί, ουδέ την εξ αυτής ερυθρίασιν. Όταν δε εν άλλοις κατίδης το σον φορτίον, τότε μαθήση την επικειμένην σοι αισχύνην. Απόστα του κόσμου και τηνικαύτα γνώση το δυσώδες αυτού. Εάν γαρ μη αποστής, ου μη μάθης πώς, αλλά

μάλλον και ως όσμην καλήν περιβάλεις την δυσωδίαν αυτού και την γύμνωσιν της σης αισχύνης ως καταπέταμα δόξης λογίση.
Μακάριος μακρυνθείς από του κόσμου και του σκότους αυτού και μόνω προσεσχηκώς εαυτώ. Ου γαρ δύναται η διόρασις ούτε η διάκρισις ενεργήσαι ή υπουργήσαι τω εν μέσω των ματαίων ανατρεφομένω. Πώς γαρ η θολουμένη τούτου διάκρισις διακρίναι δυνηθείη το δέον; Μακάριος ο καταλείψας την κάρωσιν της μέθης αυτού και το ακόρεστον της κραιπάλης αυτού εν άλλοις κατιδών οποίον εστί. Τότε γαρ γνώσετε την ιδίαν αίσχύνην. Εν όσω δε τις την κραιπάλην της μέθης των αμαρτιών αυτού εν εαυτώ φέρει, ως ευπρεπή φαίνονται πάντα αυτώ τα υπ ‘ αυτού πραττόμενα. Όταν γαρ η φύσις έξω γένηται της ιδίας τάξεως, εξίσου εστίν, είτε οίνω είτε επιθυμίαις μεμεθυσμένη η. Διότι αμφότερα του καθηκοντος εκβάλλουσι και μίαν έκκαυσιν αμφότερα κινούσι εν τω σώματι, εν ω φέρονται. Οι μεν γαρ τρόποι διάφοροι, το δε συγκέρασμα εν. Και η μετάθεσις μεν μία, αι δε διαφοραί των αιτιών άνισοι τυγχάνουσι, διακρίνονται δε και κατά την υποδοχήν έκαστου.
Πάση ανέσει έπεται ταλαιπωρία και πάση δια Θεόν ταλαιπωρία, άνεσις ακολουθεί. Ει πάντα τα εν τω κόσμω τούτω φθορά υπόκειται, και η φθορά δια των εναντίων γίνεται,ή ενθάδε ή εν τω μέλλοντι αιώνι ή εν τω καιρώ της εξόδου.
Και μάλιστα τη εξ ακολασίας ηδονή ή τη κακοπαθεία τή εναντιουμένη τη ηδονή ταύτη, τη γινομένη δια αγιασμού και τούτο υπό φιλανθρωπίας οικονομεί ο Θεός ή εν αυτή τη οδώ ή εν τω τέλει αυτής γεύσαθαι της κολάσεως και της χαράς δια το πλούσιον αυτού έλεος ταύτην ως τίνα αμοιβήν, την δε ως αρραβώνα. Διότι ου κωλύει το κέρδος του αγαθού μέχρι της εσχάτης ώρας. Το μέντοι κακόν και κωλύει, δια το κακωθήναι τον άξιον κολάσεως, ως γέγραπται ο παιδευόμενος ενταύθα δια την ιδίαν αισχύνην, εκ της ιδίας γεέννης εσθίει.
Παραφυλάττου εκ του ιδίου αυτεξουσίου του προηγουμένουτης πονηράς δουλείας. Παραφυλάττου εκ της παρακλήσεως της προηγουμένης του πολέμου. Παραφυλάττου εκ της γνώσεως της προηγουμένης της των πειρασμών απαντήσεως,ως επί το πλείστον δε εκ της εφέσεως της προ της τελειώσεως της μετανοίας. Ει γαρ πάντες αμαρτωλοί εσμέν και ουδείς υπέρτερος των πειρασμών, ουδεμία άρα των αρετών υψηλότε-ρα της μετανοίας, ότι ουδέ τελειωθήναι δύναται το έργον αυτής πώποτε’ προήκει γαρ αύτη πάσιν, αμαρτωλοίς και δικαίοις πάντοτε, τοις βουλομένοις σωτηρίας τυχείν, και ουδείς εστίν όρος τελειώσεως, ότι η τελειότης και των τελείων όντως ατέλεστος. Δια τοι τούτο η μετάνοια ούτε καιροίς ούτε πράξει περιορίζεται έως θανάτου. Μνημόνευε ότι πάση ηδονή επομένη εστίν η αηδία και πικρότης ως δευτερεύουσα.
Παραφυλάττου από της χαράς της μη έχούσης συνεζευγμένην την αιτίαν της αλλοιώσεως. Πάν γαρ ό κεκρυμμένην άνωθεν την οικονομίαν έχει, ου δύναται καταλαβείν ούτεγνώναι τον όρον και την αίτίαν της αλλοιώσεως αυτού.

Άπ’εκείνων φόβου, ων υπολαμβάνεις ορθότητα έχειν. Διότι έξωθεντης οδού λέγεται τούτων οδεύειν. Εκείνος ο εν σοφία ειδώςδιοικήσαι την ολκάδα του κόσμου, αλλοίωσιν συνέμιξε πάσι τοις αυτού, και το έξωθεν τούτου σκίασμα εστίν.
Έπεται τη ανέσει των μελών η των λογισμών έκστασις και φύρσις, και τη αμέτρω εργασία, ακηδία, και τη ακηδία έκστασις. Διαφέρει δε έκστασις εκστάσεως. Τη μεν γαρ πρώτητη εκ της ανέσεως εκστάσει έπεται ο πόλεμος της πορνείας, τηδε δευτέρα τη εκ της ακηδίας η του ιδίου ησυχαστηρίου κατάληψις και από τόπου εις τόπον μετακίνησις. Τη δε εμμέτρω και επιπόνως διαμενούση εργασία τιμή ουκ εστί. Τούτων δε η μείωσις μεν πληθύνει την ηδονήν, η αμετρία δε την έκστασιν.
Υπόμεινον την αφροσύνην της φύσεως σου, την εν σοι νικώσαν σε, αδελφέ, διότι ηυτρέπισε γενέσθαι εν εκείνη τη σοφία τη αΐδιον εχούση της αρχής τον στέφανον. Μη δειλιάσης εκ της ταραχης του αδαμιαίου σώματος, του εύτρεπισθέντος γενέσθαι εν τη τροφη εκείνη, ης η γνώσις ενθάδε έξωθεν του νοός των σαρκικών τυγχάνει. Ηνίκα αν επιστή η ουράνιος εικών,ήτις εστίν ο βασιλεύς της ειρήνης, μη ταραχθής εξ εναντίας της αλλοιώσεως της ταραχης της φύσεως. Διότι πρόσκαιρος εστίν η εν τούτω κακοπάθεια τω μεθ’ ηδονης υποδεχομένω αυτήν. Εοίκασι γαρ κυναρίοις τα πάθη, τοις ειωθόσι σχολάζειν τοις μακελλαρίοις, άτινα μόνη φωνή αποδιδράσκουσιν, αμελούμενα δε ως λέοντες παμμεγέθεις επέρχονται.
Εξουδένωσον την μικράν επιθυμίαν, ίνα μη ενθυμηθής την σφοδρότητα της πυρώσεως αυτής. Διότι η υπέρ των μικρών πραγμάτων υπομονή των μεγάλων πραγμάτων τον κίνδυνον αποσοβεί. Αδύνατον γαρ κατακρατήσαι των μεγάλων πραγμάτων, εάν μη νικήσης τα ευτελέστερα.
Μνημόνευε της τάξεως, εν η μέλλεις γενέσθαι, ώ αδελφέ, ης ουκ εστίν η ζωή, ως η δια των χυμών έρπουσα και κινουμένη, δι’ ης συντρίβεται η θνητότης. Και ουκ εστίν εν αυτή πύρωσις της συγκράσεως, ητις σύγκρασις τη κολακεία, της ηδονης κόπον παρέχει τη νηπιώδει φύσει Υπόμεινον τον μόχθον του αγώνος, εις όν προς δοκιμασίαν εισήχθης, ίνα λάβης παρά Θεού στέφανον, και αναπαύση, διαπεράσας εκ τούδε του κόσμου. Μνημόνευε και της ανέσεως εκείνης, ητις ουκ έχει πέρας, και της ζωής της ακολακεύτου και της τάξεως της τελείας και της αμετακινήτου οικονομίας και της αιχμαλωσίας της καταναγκαζούσης αγαπήσαι τον Θεόν, της κυριευούσης της φύσεως.
Ης αξιωθείημεν χάριτι Χριστού, ω η δόξα συν τω ανάρχω Πατρί και τω παναγίω Πνεύματι, νυν και αεί και εις τους αιώνας. Αμήν.

ΛΟΓΟΣ ΝΕ’: ΠΕΡΙ ΠΑΘΩΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΣΑΑΚ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ